

Bruksela, 10 marca 2026 r.
(OR. en)

7158/26

MI 223
IND 175
CHIMIE 24
COMPET 297
RECH 113
ENV 209
CONSOM 71

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 9 marca 2026 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr poprz. dok.: 15867/22 + ADD 1

Nr dok. Kom.: C(2026) 1438 final

Dotyczy: ZALECENIE KOMISJI
z dnia 6.3.2026 r.
w sprawie przeglądu europejskich ram oceny chemikaliów i materiałów
„bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania”

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument C(2026) 1438 final.

Zał.: C(2026) 1438 final

Bruksela, dnia 6.3.2026 r.
C(2026) 1438 final

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 6.3.2026 r.

w sprawie przeglądu europejskich ram oceny chemikaliów i materiałów „bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania”

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 6.3.2026 r.

w sprawie przeglądu europejskich ram oceny chemikaliów i materiałów „bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania”

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292, a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W Kompasie konkurencyjności dla UE ⁽¹⁾ podkreślono znaczenie zlikwidowania luki innowacyjnej w celu pobudzenia zrównoważonego i długoterminowego wzrostu gospodarczego. Podkreślono w nim znaczenie innowacji dla zwiększenia konkurencyjności przemysłu chemicznego UE, a jednocześnie ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska. W Kompasie konkurencyjności dla UE podkreślono również potrzebę analizy podaży chemikaliów o krytycznym znaczeniu oraz dokonania inwestycji w technologie, które będą się liczyć w gospodarce jutra, takie jak materiały zaawansowane.
- (2) W Pakcie dla czystego przemysłu ⁽²⁾ przedstawiono wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji. Celem tego planu jest zwiększenie zrównoważonej i odpornej produkcji w Europie dzięki odejściu od tradycyjnych schematów rozwiązań oraz uwzględnieniu całego łańcucha wartości. Wspiera on również rozwój rynków pionierskich, obieg zamknięty i dostęp do materiałów jako podstawowe czynniki sprzyjające konkurencyjności.
- (3) W swojej „Strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska” ⁽³⁾ Komisja ogłosiła długoterminową wizję polityki UE w zakresie chemikaliów, która obejmuje promowanie innowacji na rzecz **bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów⁴ i materiałów na etapie projektowania**. W strategii tej określono konkretne działania dotyczące produkcji i stosowania chemikaliów, aby wzmocnić ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska, a jednocześnie pobudzić innowacje w zakresie bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów. W strategii wezwano również państwa członkowskie, przemysł i inne zainteresowane strony do priorytetowego traktowania innowacji służących

¹ Kompas konkurencyjności dla UE (COM(2025) 30 final).

² Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji (COM(2025) 85 final).

³ Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności (COM(2020) 667 final).

⁴ Termin „chemikalia” jest stosowany w kilku aktach prawnych UE, niekiedy z istotnymi lub subtelnymi różnicami w znaczeniu. W niektórych aktach prawnych UE dotyczących chemikaliów stosuje się bardziej szczegółowe terminy opisujące podgrupy chemikaliów, takie jak „substancje” i „mieszanki (substancji)”. W kontekście niniejszego zalecenia termin „chemikalia” należy interpretować w najszerszym znaczeniu. W celu wzmocnienia tego podejścia zakres ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania wyraźnie obejmuje również materiały, nawet jeżeli w niektórych aktach prawnych UE materiały traktuje się jako mieszanki substancji, a więc chemikalia same w sobie.

zastępowaniu, w miarę możliwości, substancji potencjalnie niebezpiecznych ⁽⁵⁾ we wszystkich sektorach.

- (4) Europejczycy są zaniepokojeni wpływem chemikaliów i materiałów na zdrowie i środowisko. Badanie Eurobarometr z 2024 r. ⁽⁶⁾ wykazało, że 84 % Europejczyków niepokoi wpływ szkodliwych substancji chemicznych występujących w produktach codziennego użytku na ich zdrowie, a taki sam odsetek niepokoi wpływ szkodliwych substancji chemicznych na środowisko.
- (5) Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) ⁽⁷⁾ zidentyfikowano już kilkaset substancji wzbudzających szczególnie duże obawy. W przypadku większości tych substancji podstawą identyfikacji jest zharmonizowana klasyfikacja zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) ⁽⁸⁾, które harmonizuje kryteria klasyfikacji substancji i mieszanin stwarzających zagrożenia fizyczne, zdrowotne, środowiskowe i dodatkowe. W 2024 r. rozporządzenie to zmieniono w celu uwzględnienia nowych kategorii zagrożeń. W rozporządzeniu (UE) 2024/1781 w sprawie ekoprojektu w odniesieniu do zrównoważonych produktów ⁽⁹⁾ zdefiniowano również większą grupę substancji jako substancje wzbudzające obawy w oparciu o ich zharmonizowaną klasyfikację w odniesieniu do niektórych zagrożeń, które powodują przewlekłe skutki, a także obawy dotyczące wpływu tych substancji na recykling, ponowne użycie i inne kwestie związane z gospodarką o obiegu zamkniętym.
- (6) Rozporządzenie w sprawie ekoprojektu w odniesieniu do zrównoważonych produktów ⁽¹⁰⁾ stanowi, że wymogi dotyczące efektywności określone w odniesieniu do parametrów produktu powinny uwzględniać istniejące oceny bezpieczeństwa chemicznego przeprowadzane przez odpowiednie organy Unii w odniesieniu do przedmiotowych substancji, a także opracowane przez Komisję kryteria bezpieczeństwa i zrównoważoności już na etapie projektowania chemikaliów i materiałów.

⁵ Jak określono w strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności (COM(2020) 667 final).

⁶ Badanie Eurobarometr (2024) Postawy Europejczyków wobec środowiska naturalnego – maj 2024 r.

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE, Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1781 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram ustalania wymogów ekoprojektu w odniesieniu do zrównoważonych produktów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2020/1828 i rozporządzenia (UE) 2023/1542 i uchylenia dyrektywy 2009/125/WE, Dz.U. L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>.

¹⁰ W załączniku II – parametry produktu opisane w załączniku I, w szczególności lit. f).

- (7) W komunikacie w sprawie materiałów zaawansowanych na rzecz wiodącej pozycji w przemyśle ⁽¹¹⁾ odniesiono się do koncepcji bezpiecznego i zrównoważonego projektowania jako podstawy procesu transformacji materiałów.
- (8) W planie działania na rzecz europejskiego przemysłu chemicznego ⁽¹²⁾ podkreślono rolę niniejszego zalecenia Komisji, które zmienia europejskie ramy oceny chemikaliów i materiałów bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania w celu wzmocnienia konkurencyjności przemysłu chemicznego UE przez zwiększenie efektywności procesu innowacji na rzecz bezpieczniejszych i bardziej zrównoważonych alternatyw. Zapowiedziano w nim również uruchomienie unijnych centrów innowacji i zastępowania chemikaliów jako dobrowolnych narzędzi służących przyspieszeniu i zwiększeniu skali innowacji chemicznych oraz podkreślono rolę koncepcji bezpieczeństwa i zrównoważoności już na etapie projektowania, co pozwoli na opracowanie wytycznych technicznych wynikających z innowacji na wczesnym etapie.
- (9) W strategii na rzecz europejskich nauk biologicznych ⁽¹³⁾ podkreślono znaczenie skoordynowanego wdrażania i upowszechniania bezpiecznych i zrównoważonych produktów. Zwrócono w niej również uwagę na rolę europejskich ram oceny chemikaliów i materiałów bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania w dążeniu do osiągnięcia celów UE w zakresie zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności oraz czystej transformacji przemysłowej poprzez zachęcanie przemysłu do zastępowania substancji potencjalnie niebezpiecznych bezpieczniejszymi i bardziej zrównoważonymi alternatywami.
- (10) W europejskiej strategii dotyczącej sztucznej inteligencji (AI) w nauce ⁽¹⁴⁾ podkreślono, w jaki sposób AI może ułatwić przełomowe rozwiązania w zakresie projektowania materiałów zaawansowanych, w tym pod względem funkcjonalności, bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju.
- (11) W ramach programu „Horyzont Europa” przewidziano specjalne wsparcie działań badawczych ukierunkowanych na uruchomienie ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania, a także na stosowanie tych ram w celu pobudzenia innowacji na rzecz bezpieczniejszych i bardziej zrównoważonych chemikaliów i materiałów zaawansowanych. Wsparcie zapewniono w drodze szczegółowych zaproszeń do składania wniosków w ramach klastra 4 programu „Horyzont Europa” („Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna”), a także za pośrednictwem europejskiego partnerstwa na rzecz materiałów zaawansowanych (IAM4EU), innowacyjnej inicjatywy w dziedzinie zdrowia, baterii dla UE oraz partnerstw na rzecz biotechnologicznej Europy opartej na obiegu zamkniętym.
- (12) Unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up ⁽¹⁵⁾, będąca kluczowym elementem realizacji wezwania do pobudzenia innowacji zawartego w Kompasie konkurencyjności dla UE, ma na celu wznowienie pozytywnego cyklu

¹¹ Komunikat w sprawie materiałów zaawansowanych na rzecz wiodącej pozycji w przemyśle, (COM(2024) 98 final).

¹² Komunikat w sprawie planu działania na rzecz przemysłu chemicznego (COM(2025) 530 final).

¹³ Komunikat pt. „Wybierz nauki biologiczne. Wybierz Europę. Strategia mająca na celu uczynienie UE do 2030 r. najbardziej atrakcyjnym miejscem na świecie dla nauk biologicznych” (COM(2025)525 final).

¹⁴ Komunikat pt. „Europejska strategia dotycząca sztucznej inteligencji w nauce” (COM(2025) 724 final).

¹⁵ Komunikat pt. „Unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up. Wybierz Europę na start i rozwój” (COM(2025) 270 final).

innowacji przez stworzenie sprzyjającego otoczenia inwestycyjnego i biznesowego dla młodych i innowacyjnych przedsiębiorstw, aby mogły one rozpocząć działalność, rozwijać się i prosperować. Obejmuje to zmniejszenie barier utrudniających przełożenie badań na produkty, które można wprowadzić na rynek, oraz szersze upowszechnienie innowacji.

- (13) W tym kontekście w niniejszym zaleceniu proponuje się zmienione europejskie ramy oceny chemikaliów i materiałów bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania (ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania). Zmienione ramy będą stanowić nowy punkt odniesienia dla państw członkowskich, przemysłu, instytucji szkolnictwa wyższego i organizacji badawczo-technologicznych, który posłuży jako metodyka na potrzeby dokonywania oceny i podejmowania decyzji.
- (14) Ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania mają stanowić dobrowolne podejście do podejmowania decyzji, którego celem jest ukierunkowanie innowacji na chemikalia i materiały bezpieczniejsze i bardziej zrównoważone w całym cyklu życia. Ramy te wspierają podejmowanie decyzji w całym procesie innowacji i zapewniają wspólne rozumienie zasad dotyczących chemikaliów i materiałów bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania w łańcuchach wartości. Wzmacniają konkurencyjność przez zwiększenie efektywności procesu innowacji ukierunkowanego na bezpieczniejsze i bardziej zrównoważone alternatywy, a jednocześnie sprzyjają rozwojowi wiedzy i nauki na rzecz bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju.
- (15) Niniejsze zmienione zalecenie opiera się na zaleceniu Komisji (UE) 2022/2510 ustanawiającym europejskie ramy oceny chemikaliów i materiałów „bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania”. W zaleceniu z 2022 r. określono ramy wspierania projektowania, produkcji i stosowania bezpieczniejszych, bardziej zrównoważonych chemikaliów i materiałów w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska, biorąc pod uwagę ich wpływ w całym cyklu życia. Zmienione ramy opierają się w dużej mierze na wynikach dwóch etapów testowania, które umożliwiły uwzględnienie informacji zwrotnych od zainteresowanych stron¹⁶). Celem etapów testowania było dostarczenie podstaw do aktualizacji ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania z myślą o poprawie ich adekwatności, wiarygodności i operacyjności.
- (16) Przy zachowaniu elementów pierwotnych ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania, a mianowicie etapu (prze)projektowania i etapu oceny, nowo opracowana analiza zakresu służy jako punkt wyjścia do określenia kluczowych elementów, którymi należy się zająć, i uszeregowania ich pod względem ważności. Analiza zakresu pomaga w określeniu badanego systemu, z uwzględnieniem wybranych zasad projektowania oraz przy udziale podmiotów związanych z cyklem życia. Etap ten umożliwi lepsze dostosowanie wdrażania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania do potrzeb innowatorów.
- (17) Oprócz aspektów związanych z bezpieczeństwem i zrównoważeniem środowiskowym ramy obejmują obecnie także społeczny i gospodarczy wymiar zrównoważonego rozwoju. Uwzględniają one społeczno-gospodarcze rodzaje ryzyka związane

¹⁶ Abbate E., Garmendia Aguirre I., Bracalente G., et al., „Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Methodological Guidance” [Chemikalia i materiały bezpieczne i zrównoważone już na etapie projektowania. Wytyczne metodyczne], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, ISBN 978-92-68-16357-3, doi:10.2760/28450.

z badanym systemem i płynące z niego możliwości w celu wsparcia podejmowania decyzji w dłuższej perspektywie.

- (18) Ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania obecnie przewidują również różne możliwości pod względem momentu rozpoczęcia oceny, co umożliwi innowatorom podejmowanie decyzji uwzględniających zarówno aspekty bezpieczeństwa, jak i zrównoważonego rozwoju przy różnych poziomach dojrzałości innowacji i dostępności danych. Dzięki powtarzaniu cyklu bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w miarę dojrzewania innowacji lub udostępniania dodatkowych informacji ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania sprzyjają kompleksowej ocenie jako podstawie solidnego procesu decyzyjnego.
- (19) Wprowadzenie uproszczonych podejść do oceny bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju jako punktów wyjścia dla świadomego podejmowania decyzji może przynieść szczególne korzyści mniejszym przedsiębiorstwom w sytuacji ograniczonych zasobów, np. na wczesnych etapach innowacji.
- (20) Ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania będą ukierunkowane na zwiększenie efektywności procesów innowacji oraz ułatwienie i przyspieszenie działalności gospodarczej, a jednocześnie wzmacnianie spójności ekosystemów innowacji zgodnie z działaniami Komisji na rzecz uproszczenia przedstawionymi w komunikacie w sprawie prostszej i szybszej Europy ⁽¹⁷⁾.
- (21) Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie danych ⁽¹⁸⁾ trwają prace nad unijną wspólną platformą danych dotyczących chemikaliów. Platforma ta obejmie dane chemiczne pochodzące od wielu podmiotów przekazujących dane zgodnie z zasadami FAIR (możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania). Komisja będzie z jednej strony wspierać włączenie do unijnej wspólnej platformy danych dotyczących chemikaliów wysokiej jakości danych FAIR dotyczących chemikaliów, generowanych w ramach działań badawczo-innowacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania, a z drugiej strony – zapewniać dostępność takich danych w celu jak najpełniejszego wdrożenia ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania.
- (22) Ze względu na bezpieczeństwo i zrównoważony charakter innowacji w poszczególnych łańcuchach wartości w niektórych sytuacjach mogą być konieczne dodatkowe założenia oraz odstępstwa od wybranych podejść opisanych w ramach. Na przykład ocena technologii obronnych, lotniczych i kosmicznych oraz technologii podwójnego zastosowania¹⁹ musi uwzględniać aspekty bezpieczeństwa.
- (23) Komisja będzie nadal wspierać stosowanie ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w ramach programów Unii ukierunkowanych na realizację odpowiednich celów badawczych. Działania te przyczynią się do uwzględniania kwestii bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju oraz do usprawnienia procesu decyzyjnego w innowacjach. Komisja będzie również nadal monitorować sposoby

¹⁷ Komisja Europejska: Sekretariat Generalny, „Prostsza i szybsza Europa”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2792/5923929>.

¹⁸ COM(2025) 2455 final. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia wspólnej platformy danych o chemikaliach, określenia przepisów zapewniających możliwość odnajdywania i ponownego wykorzystania zawartych w niej danych, ich dostępność i interoperacyjność oraz określenia zasad monitorowania realizacji i perspektyw w odniesieniu do chemikaliów.

¹⁹ Technologie podwójnego zastosowania oznaczają technologie, które mogą być wykorzystywane zarówno do celów cywilnych, jak i obronnych.

włączania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania do działań finansowanych przez UE (w zakresie badań naukowych i innowacji).

- (24) Niniejsze zalecenie jest zgodne z zasadą pomocniczości, ponieważ zmienione ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania służą potrzebom europejskiej przestrzeni badawczej i jednolitego unijnego rynku chemikaliów i materiałów, w przypadku gdy istnieje potrzeba wspólnego porozumienia w odniesieniu do bezpieczeństwa i zrównoważoności chemikaliów i materiałów. Jest ono również zgodne z zasadą proporcjonalności, ponieważ promuje stosowanie ram za pomocą prawnie niewiążących środków, a zatem w sposób dobrowolny bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów prawa Unii dotyczących chemikaliów i materiałów,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. CEL I ZAKRES ZASTOSOWANIA

- 1.1. W niniejszym zaleceniu upowszechnia się europejskie ramy dotyczące chemikaliów i materiałów „bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania” (ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania) na potrzeby działań w zakresie badań naukowych i innowacji w praktyce naukowców i innowatorów. **Szczegóły dotyczące ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania**, oparte na sprawozdaniach technicznych sporządzonych przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji (^{16,20}), **przedstawiono w załączniku** do niniejszego zalecenia. W załączniku tym objaśniono elementy leżące u podstaw ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania, które obejmują zestaw kryteriów bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania i łączą te kryteria w spójną całość. Odniesiono się w nim również do wytycznych metodycznych dotyczących bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania (^{16,21}), zawierających szczegółowe wytyczne, wzory oraz zaktualizowany przegląd odpowiednich metod, narzędzi i źródeł danych.
- 1.2. Ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania określają dobrowolne podejście do podejmowania decyzji, w ramach którego kwestie bezpieczeństwa i zrównoważoności w całym cyklu życia chemikaliów i materiałów zaawansowanych uwzględnia się przy opracowywaniu nowych chemikaliów, innowacyjnych materiałów lub udoskonalonych procesów produkcyjnych. Ramy te powinny stać się europejskim punktem odniesienia dla procesów innowacyjnych w kontekście czystej transformacji przemysłowej, a jednocześnie sprzyjać wzmocnieniu konkurencyjności Unii, którą należy również promować na szczeblu międzynarodowym. Propagują one wykorzystywanie zrównoważonych zasobów i surowców oraz mają na celu zminimalizowanie wpływu produkcji i stosowania chemikaliów i materiałów, w całym ich cyklu życia, na klimat i środowisko oraz ich oddziaływanie na zdrowie ludzi. Ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania wspierają również zastępowanie substancji potencjalnie

²⁰ Garmendia Aguirre, I, Abbate, E, Bracalente, G, Mancini, L, Cappucci, G.M, Tosches, D, Rasmussen, K, Sokull-Kluettgen, B, Rauscher, H, Sala, S. (2025), Komisja Europejska – Wspólne Centrum Badawcze. „Safe and Sustainable by Design Chemicals and Materials. Revised framework” [Chemikalia i materiały bezpieczne i zrównoważone już na etapie projektowania. Zmienione ramy] (2025), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2025, ISBN 978-92-68-30330-6, doi: 10.2760/5103785.

²¹ Dalsze aktualizacje wytycznych metodycznych: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/chemicals-and-advanced-materials/safe-and-sustainable-design_pl.

niebezpiecznych w drodze identyfikowania bezpieczniejszych i bardziej zrównoważonych alternatyw, a w związku z tym powinny nadać odpowiedni kierunek publicznym i prywatnym inwestycjom w badania naukowe i innowacje.

- 1.3. Chociaż ramy bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania nie kolidują z zobowiązaniami prawnymi Unii dotyczącymi chemikaliów i materiałów ani nie ustanawiają nowych zobowiązań w tym zakresie, mogą nadać kierunek działaniom o charakterze wyprzedzającym oraz decyzjom podejmowanym w procesie innowacji, w tym działaniom wykraczającym poza minimalne wymogi prawne.
 - 1.4. Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich, przemysłu (w tym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w tym przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz przedsiębiorstw typu spin-off), instytucji szkolnictwa wyższego, organizacji zarządzających infrastrukturą badawczą i technologiczną oraz organizacji badawczo-technologicznych, które przyczyniają się do projektowania, opracowywania, produkcji i upowszechniania chemikaliów i materiałów lub prowadzą działania w tych obszarach. Zachęca je do stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w projektach finansowanych w dowolnej formie, zarówno ze środków własnych przedsiębiorstw na badania i rozwój, jak i na przykład w ramach unijnych lub międzynarodowych programów ukierunkowanych na badania naukowe i innowacje oraz ich wdrażanie, a także w działaniach związanych z chemikaliami lub materiałami, w celu systematycznego uwzględniania kwestii bezpieczeństwa i zrównoważoności. Wyżej wymienione podmioty zachęca się również do uwzględniania odniesień do ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w odpowiednich dokumentach, w tym w strategicznych programach badań naukowych i innowacji.
 - 1.5. Państwa członkowskie, przemysł, instytucje szkolnictwa wyższego, organizacje zarządzające infrastrukturą badawczą i technologiczną oraz organizacje badawczo-technologiczne powinny również zapewnić, aby metody, modele i dane wytworzone i wykorzystywane podczas stosowania ram były zgodne z zasadami przewodnimi FAIR (możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania).
2. STOSOWANIE RAM BEZPIECZEŃSTWA I ZRÓWNOWAŻONOŚCI NA ETAPIE PROJEKTOWANIA – PRZEMYSŁ

Podmioty przemysłowe (w tym MŚP oraz przedsiębiorstwa typu start-up, scale-up i spin-off) zachęca się do:

- 2.1. stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w procesach badawczo-innowacyjnych dotyczących opracowywania chemikaliów lub materiałów lub w udoskonalonych procesach produkcyjnych, technikach i technologiach, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i zrównoważoności na każdym etapie cyklu życia;
- 2.2. udostępniania wysokiej jakości danych FAIR do oceny bezpieczeństwa i zrównoważoności bez uszczerbku dla praw własności intelektualnej, ani, w stosownych przypadkach, względów bezpieczeństwa;
- 2.3. współpracy z innymi podmiotami w przypadku działalności obejmującej cały łańcuch wartości w celu zapewnienia kompleksowego gromadzenia danych oraz podejść multidyscyplinarnych na potrzeby rzetelnej oceny, w szczególności w celu

wspierania MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, scale-up i spin-off, które mogą dysponować ograniczonymi zasobami;

- 2.4. prowadzenia w sposób przejrzysty i otwarty komunikacji na temat stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w swoich działaniach w zakresie oceny korporacyjnej, oceny bezpieczeństwa i oceny zrównoważonego rozwoju, bez uszczerbku dla praw własności intelektualnej oraz, w stosownych przypadkach, względów bezpieczeństwa;
 - 2.5. udostępniania informacji wspierających stosowanie ram i służących przeprowadzaniu oceny, w szczególności informacji bezpośrednio identyfikujących potencjalne kwestie związane z bezpieczeństwem i zrównoważonością, przy jednoczesnym zapewnieniu poufności i ochrony konkurencyjności, w stosownych przypadkach.
3. STOSOWANIE RAM BEZPIECZEŃSTWA I ZRÓWNOWAŻONOŚCI NA ETAPIE PROJEKTOWANIA – PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Państwa członkowskie zachęca się do:

- 3.1. stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania oraz do upowszechniania ich stosowania w krajowych i regionalnych programach badawczo-innowacyjnych, wspierając w ten sposób projektowanie i opracowywanie bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów i materiałów, w tym materiałów zaawansowanych, w Europie;
- 3.2. stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania oraz do upowszechniania ich stosowania w inicjatywach lokalnych, regionalnych i krajowych wspierających opracowywanie bezpieczniejszych i bardziej zrównoważonych chemikaliów i materiałów przez przekazywanie wytycznych wynikających z innowacji na wczesnym etapie;
- 3.3. zwiększenia dostępności wysokiej jakości danych FAIR do celów oceny bezpieczeństwa i zrównoważoności przez uwzględnianie tej koncepcji oraz jej promowanie w krajowych programach badań naukowych i innowacji oraz, w stosownych przypadkach, w powiązanych obszarach polityki;
- 3.4. wspierania doskonalenia metod, modeli i narzędzi oceny oraz udostępniania nowych, aby włączać je do ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania, mając na celu doskonalenie oceny bezpieczeństwa i zrównoważoności;
- 3.5. wspierania rozwoju umiejętności i wiedzy fachowej o charakterze międzysektorowym, niezbędnych do stosowania ram, oraz ułatwiania dostępu do tych umiejętności i wiedzy fachowej, w szczególności w przypadku MŚP;
- 3.6. wspieranie ustanowienia i funkcjonowania unijnych centrów innowacji i zastępowania chemikaliów, jak zapowiedziano w Planie działania na rzecz europejskiego przemysłu chemicznego, oraz wspieranie organizacji krajowych odpowiedzialnych za ocenę bezpieczeństwa chemicznego i zrównoważoności we współpracy między sobą oraz z odpowiednimi inicjatywami, sieciami i organami UE, a także w pobudzaniu ekosystemów innowacji, które przyspieszają przejście na bezpieczniejsze i bardziej zrównoważone chemikalia i materiały;
- 3.7. publicznego informowania o stosowaniu ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania.

4. STOSOWANIE RAM BEZPIECZEŃSTWA I ZRÓWNOWAŻONOŚCI NA ETAPIE PROJEKTOWANIA – INSTYTUCJE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO, INFRASTRUKTURY BADAWCZE I TECHNOLOGICZNE ORAZ ORGANIZACJE BADAWCZO-TECHNOLOGICZNE

Instytucje szkolnictwa wyższego, infrastruktury badawcze i technologiczne oraz organizacje badawczo-technologiczne zachęca się do:

- 4.1. stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w działaniach badawczo-innowacyjnych dotyczących opracowywania chemikaliów i materiałów, w tym materiałów zaawansowanych, lub w udoskonalonych procesach produkcyjnych, technikach i technologiach, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i zrównoważoności na każdym etapie cyklu życia;
- 4.2. udostępniania wysokiej jakości danych FAIR na potrzeby oceny bezpieczeństwa i zrównoważoności, bez uszczerbku dla praw własności intelektualnej oraz, w stosownych przypadkach, wymogów bezpieczeństwa, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie wzmocnienia bezpieczeństwa badań naukowych. Takie dane należy udostępniać za pośrednictwem wspólnej platformy danych dotyczących chemikaliów oraz związanych z nią usług, we współpracy z właściwymi agencjami Unii (ECHA, EEA, EFSA), w stosownych przypadkach;
- 4.3. prowadzenia w sposób przejrzysty i otwarty komunikacji na temat stosowania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w swoich działaniach w zakresie oceny korporacyjnej, oceny bezpieczeństwa i oceny zrównoważonego rozwoju, bez uszczerbku dla praw własności intelektualnej oraz, w stosownych przypadkach, względów bezpieczeństwa;
- 4.4. uczestnictwa w opracowywaniu, upowszechnianiu i wdrażaniu nowych metod, modeli i narzędzi oceny, które można włączać do ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w celu doskonalenia oceny bezpieczeństwa i zrównoważoności chemikaliów i materiałów;
- 4.5. wspierania rozwoju programów kształcenia zawodowego i programów nauczania, aby zapewnić kształcenie w zakresie umiejętności niezbędnych do wdrażania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania oraz wspierania współpracy powiązanej z tymi działaniami na szerszym szczeblu krajowym i unijnym.

5. DOKUMENTOWANIE REALIZACJI ZALECENIA:

- 5.1. Komisja udostępni wszystkim podmiotom (państwowym członkowskim, przemysłowi, instytucjom szkolnictwa wyższego, infrastrukturom badawczym i technologicznym oraz organizacjom badawczo-technologicznym) wzór dokumentu oraz wytyczne metodyczne w celu ułatwienia rozpowszechniania informacji na temat wdrażania ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania w poszczególnych łańcuchach wartości.

- 5.2. Poprzez te działania dokumentacyjne Komisja będzie dążyć do zapewnienia większej przejrzystości, a jednocześnie będzie zachęcać do ponownego wykorzystywania danych w całym łańcuchu wartości, aby ograniczyć powielanie sprawozdawczości, zgodnie z zasadami uproszczenia. Działania dokumentacyjne powinny również dostarczać dowodów na potrzeby doskonalenia narzędzi ram bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania oraz stopniowego rozwoju kryteriów bezpieczeństwa i zrównoważoności chemikaliów i materiałów.

Sporządzono w Brukseli dnia 6.3.2026 r.

*W imieniu Komisji
Ekaterina Zaharieva
Członkini Komisji*

